

141/2010 ΣΤΕ (ΑΝΑΣΤ) (517234)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Απόφαση 141/2010 της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ. Αίτηση αναστολής εκτελέσεως πράξεων σχετικών με την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία και την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων του, οι οποίες περιβλήθηκαν το ένδυμα τυπικού νόμου. Ο κοινός νομοθέτης υποχρεούται να εξασφαλίζει την δυνατότητα εννόμου προστασίας έναντι των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών και σε επίπεδο προσωρινής δικαστικής προστασίας. Η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, η οποία αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να εξασφαλίζουν την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο, διατάσσοντας τα κατάλληλα προσωρινά μέτρα που θα διασφαλίσουν την πλήρη αποτελεσματικότητα της αποφάσεως του Δ.Ε.Κ. που πρόκειται να εκδοθεί επί διατυπωθέντων προδικαστικών ερωτημάτων. Κρίση του Δικαστηρίου ότι μεγάλο τμήμα του έργου της εκτροπής είναι ακόμη ανεκτέλεστο, η δε συνέχιση των εργασιών και τυχόν λειτουργία των κατασκευασθέντων επιμέρους έργων θα επιφέρει περαιτέρω επιδείνωση του φυσικού περιβάλλοντος. Δέχεται την αίτηση.

Αριθμός 141/2010

Η Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 52 του π.δ/τος 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 35 του ν. 2721/1999)

Συνεδρίασε σε συμβούλιο στις 7 και 11 Ιανουαρίου 2010 και στις 4 Φεβρουαρίου 2010 με την εξής σύνθεση: Π. Πικραμμένος, Πρόεδρος, Αικ. Συγγούνα, Αικ. Σακελλαροπούλου, Σύμβουλοι. Ως Γραμματέας έλαβε μέρος η Ε. Κουμεντέρη.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 23 Οκτωβρίου 2009 αίτηση:

του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία ".....", που εδρεύει στην Αθήνα, οδός, αρ., το οποίο παρέστη με τους δικηγόρους: 1) Ν. Αλιβιζάτο (Α.Μ. 6976), 2) Ελ. Κιουσόπουλου (Α.Μ. 12022), 3) Ματ. Ασημακοπούλου (Α.Μ. 11517), 4) Γεωργ. Χριστοφορίδη (Α.Μ. 15651) και 5) Βασ. Δωροβίνη (Α.Μ. 3177),

κατά των: 1) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ και ήδη α)

αρμοδιότητας ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, η

οποία παρέστη με τον Φ. Κατρέλλη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και β)

αρμοδιότητας ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ, ο οποίος παρέστη με

τους: i) Χρ. Παπαδόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και ii) Χρ. Μητκίδη,

Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 2) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, και ήδη

αρμοδιότητας ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, ο

οποίος παρέστη με τους: α) Χρ. Παπαδόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και β) Χρ. Μητκίδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 3) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ, 4) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, 5) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ και 6) ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Στη δίκη παρεμβαίνουν: Α. με το από 13 Νοεμβρίου 2009 υπόμνημα τους: 1) η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Παπαναστασίου και Κουμουνδούρου, Διοικητήριο, 2) η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) του Ν. Τρικάλων, που εδρεύει στα Τρίκαλα, οδός Ασκληπιού, αρ. 4, 3) η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Ν. Λάρισας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Πανός, αρ. 14, 4) η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) του Ν. Καρδίτσας, που εδρεύει στην Καρδίτσα, οδός Μεγάλου Αλεξάνδρου, αρ. 34, 5) το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας/Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Καλλιθέας, αρ. 7 και Τζαβέλλα, οι οποίοι παρέστησαν με του δικηγόρους: α) Σπ. Φλογαίτη (Α.Μ. 7043) και β) Απόστ. Σίνη (Α.Μ. 20198), Β. με το από 16 Νοεμβρίου 2009 υπόμνημά της η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Ανώνυμη Εταιρεία», που εδρεύει στην Αθήνα, η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Χαρ. Χρυσανθάκη (Α.Μ. 11855) και β) Χαρ. Συνοδινό (Α.Μ. 13863) και Γ. με το από 11 Νοεμβρίου 2009 υπόμνημά της η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Χαρ. Συνοδινό (Α.Μ. 13863).

Με την αίτηση αυτή το κοινωφελές ίδρυμα επιδιώκει να ανασταλεί η εκτέλεση: α) της υπ' αρ. 567/14.9.2005 πράξεως της Ειδικής Υπηρεσίας δημοσίων Έργων (Ε.Υ.Δ.Ε. Ο.Σ.Υ.Ε.) του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., β) της εγκρίσης των περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία και για την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων του, η οποία περιβλήθηκε το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 3 του ν. 3481/2006, γ) των αδειών κατασκευής, αποπεράτωσης και λειτουργίας δημοπρατηθέντων δημοσίων έργων και έργων της Δ.Ε.Η. που αφορά σε έργα εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου προς τη Θεσσαλία ή σε έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες περιβλήθηκαν το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 4 του Ν. 3481/2006 δ) της εγκρίσεως του εκπονηθέντος από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ Σχεδίου

Διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνειού, η οποία περιβλήθηκε το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 2 του ν. 3481/2006 και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Κατά τη συνεδρίασή της η Επιτροπή άκουσε την Εισηγήτρια, Σύμβουλο Αικ. Σακελλαροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίους του αιτούντος κοινωφελούς ιδρύματος, οι οποίοι ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίους των

παρεμβαινόντων και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 2525324/2009, σειράς Α', ειδικό γραμμάτιο παραβόλου).
2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναστολή εκτελέσεως α) της 567/14.9.2006 πράξεως της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων (Ε.Υ.Δ.Ε. Ο.Σ.Υ.Ε.) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., με την οποία δόθηκε εντολή, δυνάμει της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 3481/2006, στον ανάδοχο του έργου «Αποπεράτωση Φράγματος Συκιάς» να συνεχίσει τις εργασίες που είχαν διακοπεί λόγω της 1186/2006 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία και για την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων του, η οποία περιβλήθηκε το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 3 του ν. 3481/2006, γ) των αδειών κατασκευής, αποπεράτωσης και λειτουργίας δημοπρατηθέντων δημοσίων έργων και έργων της Δ.Ε.Η. που αφορούν σε έργα εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου προς τη Θεσσαλία ή σε έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες περιβλήθηκαν το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 4 του ν. 3481/2006 και δ) της εγκρίσεως του εκπονηθέντος από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Σχεδίου Διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνειού, η οποία περιβλήθηκε το ένδυμα τυπικού νόμου, ήτοι του άρθρου 13 παρ. 2 του ν. 3481/2006. Κατά των ανωτέρω πράξεων το αιτούν Ιδρυμα έχει ασκήσει αίτηση ακυρώσεως, η οποία συνεκδικάσθηκε με δύο άλλες αιτήσεις ακυρώσεως, εκδοθείσες τελικώς της 3053/2009 αποφάσεως της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία το Δικαστήριο ανέβαλε την οριστική κρίση του επί της υποθέσεως εν όψει της διατυπώσεως προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δ.Ε.Κ. σχετικά με τη συμβατότητα των ανωτέρω ρυθμίσεων του ν. 3481/2006 με το κοινοτικό δίκαιο.
3. Επειδή, την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως ζητούν με υπομνήματά τους η ανώνυμη εταιρεία «Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού» (Δ.Ε.Η.), η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Τρικάλων, Λάρισας και Καρδίτσας και το Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας του Τ.Ε.Ε., που έχουν παρέμβει στην ακυρωτική δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση (3053/2009) της Ολομελείας.
4. Επειδή, περιβαλλοντικοί όροι για επιμέρους τεχνικά έργα, εντασσόμενα στο συνολικό σχέδιο εκτροπής υδάτων του ποταμού Αχελώου προς τη Θεσσαλία, (σήραγγα διοχέτευσης υδάτων, φράγματα και ταμιευτήρες, μεταξύ των οποίων και το επίμαχο φράγμα Συκιάς), είχαν εγκριθεί αρχικά με κοινές υπουργικές αποφάσεις (61414/21.4.1992 και 16058/9.10.1991). Οι αποφάσεις αυτές

ακυρώθηκαν, ύστερα από αίτηση που άσκησαν, μεταξύ άλλων, οι ήδη αιτούντες, με τις αποφάσεις 2759/1994 και 2760/1994 του Συμβουλίου της Επικρατείας, για το λόγο ότι δεν είχαν στηριχθεί σε συνθετική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για το σύνολο των επιμέρους έργων, ώστε να καταστεί δυνατό να διαγνωσθεί και αξιολογηθεί η συνολική επίδραση στο περιβάλλον από την αλλοίωση του υδρολογικού ισοζυγίου μεταξύ Δυτικής Ελλάδας και Θεσσαλίας και να εκτιμηθούν σε όλη τους την έκταση οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εκτροπής. Στη συνέχεια, εγκρίθηκαν νέοι περιβαλλοντικοί όροι (κοινή απόφαση 23271/15.12.1995) για την κατασκευή και λειτουργία έργων μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία προς το σκοπό της ενίσχυσης του αρδευτικού δυναμικού και, κατ' επέκταση, της παραγωγικής ικανότητας της θεσσαλικής πεδιάδας, οι οποίοι όμως ακυρώθηκαν με την 3478/2000 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, για το λόγο ότι δεν είχαν εξετασθεί εναλλακτικές λύσεις, ως προς τον τρόπο κατασκευής, τη διάρθρωση και το μέγεθος των επίμαχων έργων, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εκτροπή του Αχελώου κατά τρόπο, ώστε να αποτραπεί η καταστροφή, τουλάχιστον των περισσότερων αξιόλογων από τα μνημεία της περιοχής των έργων, μεταξύ των οποίων το Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου Μυρόφυλλου Τρικάλων (στην περιοχή του φράγματος Συκιάς), εκκλησίες και τοξωτά γεφύρια και να μειωθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις από τα έργα αυτά, η πλημμέλεια δε αυτή ήταν κρίσιμη για το συνολικό σχεδιασμό των έργων. Η Διοίκηση επανήλθε και εξέδωσε νέους περιβαλλοντικούς όρους για τα επίμαχα έργα (κοινή υπουργική απόφαση Α.Π. 131957/19.3.2003), οι οποίοι ακυρώθηκαν και πάλι με την 1688/2005 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Με την τελευταία αυτή απόφαση κρίθηκε, ενόψει των ισχυουσών, κατά τον κρίσιμο χρόνο, διατάξεων του ν. 1739/1987, υπό το φως της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327), ότι σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, ουσιώδους στοιχείου του φυσικού περιβάλλοντος, η εκτέλεση έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων επιτρέπεται, μόνον εφόσον αυτό εντάσσεται σε πρόγραμμα αναπτύξεως υδατικών πόρων, τα δε επίμαχα έργα, παρά το ότι αναμένεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην υδρολογική λεκάνη δύο ποταμών, του Αχελώου και του Πηνειού, καθώς και στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα της περιοχής, ουδέποτε εντάχθηκαν σε πρόγραμμα διαχείρισης υδατικών πόρων, το οποίο, όπως άλλωστε προέκυπτε, δεν είχε καταρτισθεί. Με την ίδια απόφαση η υπόθεση ανατέμφθηκε στη Διοίκηση για να κρίνει, εάν εμμένει στην εκτέλεση του έργου, ενόψει των νέων πραγματικών και νομικών δεδομένων (είχε ήδη δημοσιευθεί ο ν. 3199/2003 για τη μεταφορά της ως άνω Οδηγίας) που ισχύουν για το επίδικο έργο, κατ' εκτίμηση των υδατικών αναγκών της Θεσσαλίας και της Δυτικής Στερεάς ως και της προβλεπόμενης μορφής ανάπτυξης των περιοχών αυτών, στο πλαίσιο πάντοτε της βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων. Ενόψει της ακυρωτικής αυτής αποφάσεως, με την 1186/2006 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ακυρώθηκε η υπ' αριθ. 375/Κ.Ε 1900Γ/18.3.2005 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, με την οποία εγκρίθηκε το αποτέλεσμα της δημοπρασίας για το έργο «Αποπεράτωση Φράγματος Συκιάς» και ανατέθηκε η κατασκευή του στην εταιρεία «.....», διότι μετά την ακύρωση της πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων εξέλιπε η νόμιμη προϋπόθεση διενέργειας του διαγωνισμού και αναθέσεως της εκτελέσεως του επίμαχου έργου. Μετά την ακυρωτική απόφαση,

η Διοίκηση με το με αρ. πρωτ. 415/28.6.2006 έγγραφο της Ε.Υ.Δ.Ε. Ο.Σ.Υ.Ε. διέταξε τον ανάδοχο του εν τω μεταξύ εκτελούμενου έργου να διακόψει όλες τις εκτελούμενες εργασίες.

Ακολούθησε ο ν. 3481/2006 (Α' 162/2.8.2006), με το άρθρο 9 του οποίου τροποποιήθηκαν οι ρυθμίσεις του άρ. 7 του ν. 3199/2003 και προβλέφθηκε ότι μέχρι την έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Διαχείρισης και Προστασίας του υδατικού δυναμικού της Χώρας και των Σχεδίων Διαχείρισης των Περιφερειών, μπορούν να εγκρίνονται Σχέδια Διαχείρισης των υδάτων συγκεκριμένης λεκάνης απορροής και επιτρέπεται η μεταφορά ύδατος σε άλλη λεκάνη, τα σχέδια δε αυτά, προκειμένου για έργα μεγάλης κλίμακας ή εθνικής σημασίας, εγκρίνονται με νόμο. Με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου, τα έργα μερικής εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αχελώου προς τη Θεσσαλία χαρακτηρίστηκαν ως έργα μεγάλης κλίμακας και εθνικής σημασίας με σκοπό, κατά την αιτιολογική έκθεση, όχι μόνο την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών της θεσσαλικής πεδιάδας, αλλά και των αναγκών ύδρευσης συγκεκριμένων αστικών συγκροτημάτων της Θεσσαλίας, την ενίσχυση της παροχής στον ποταμό Πηνειό προς αναβάθμιση των οικοσυστημάτων του και την υλοποίηση του περιβαλλοντικού έργου της επαναδημιουργίας της λίμνης Κάρλας. Με τις διατάξεις του ίδιου ως άνω άρθρου εγκρίθηκαν αφ' ενός το Σχέδιο Διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνειού και αφ' ετέρου οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία των επίμαχων έργων, ενώ με την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού ορίστηκαν τα εξής: «... 4. Δημόσια έργα, καθώς και έργα της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.), τα οποία δημοπρατήθηκαν και κατασκευάστηκαν ή βρίσκονται στο στάδιο κατασκευής και αφορούν σε έργα εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αχελώου προς Θεσσαλία και έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, επιτρέπεται να λειτουργήσουν ή να ολοκληρωθεί η κατασκευή τους σύμφωνα με το εγκρινόμενο σχέδιο διαχείρισης και τους εγκρινόμενους κατά την προηγούμενη παράγραφο περιβαλλοντικούς όρους». Ενόψει της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε το με αρ. πρωτ. 567/14.9.2006 έγγραφο της Ε.Υ.Δ.Ε. Ο.Σ.Υ.Ε., με το οποίο κλήθηκε η ανάδοχος εταιρεία να προβεί στη συνέχιση των εργασιών που είχαν διακοπεί προσωρινά μετά την μνημονευθείσα, 1186/2006, ακυρωτική απόφαση.

5. Επειδή, εξ άλλου, αίτηση της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, των Δήμων Μεσολογγίου και Αιτωλικού και της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Αιτωλοακαρνανίας (οι οποίοι είχαν ασκήσει αυτοτελή αίτηση ακυρώσεως κατά των και ήδη προσβαλλομένων πράξεων, η οποία, κατά τα προαναφερθέντα, συνεκδικάσθηκε με αυτήν του ήδη αιτούντος Ιδρύματος) για την αναστολή εκτελέσεως της υπ' αριθ. 375/ΚΕ1900/18.3.2005 αποφάσεως του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. περί εγκρίσεως του αποτελέσματος της δημοπρασίας που επανήλθε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 του ν. 3481/2006 και κατακυρώσεως του έργου «αποπεράτωση φράγματος Συκιάς» απερρίφθη με την απόφαση 999/2007 της Επιτροπής Αναστολών, με την αιτιολογία ότι η βλάβη, την οποία ισχυρίζονται ότι υφίστανται οι αιτούντες, προκαλείται από την εφαρμογή διατάξεως τυπικού νόμου (άρθρο 13 παρ. 4 του ν. 3481/2006) και συνεπώς, ενόψει του απαραδέκτου της προσβολής τυπικού νόμου με αίτηση ακυρώσεως, δεν είναι επιτρεπτή ούτε η αναστολή εκτελέσεως πράξεως της νομοθετικής λειτουργίας, αλλά ούτε και η επιβολή σχετικού κατάλληλου μέτρου.

Επακολούθησε, όμως, η απόφαση 3053/2009 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία κρίθηκε ότι το με αρ. πρωτ. 567/14.9.2006 έγγραφο της Ε.Υ.Δ.Ε. Ο.Σ.Υ.Ε. είναι εκτελεστή διοικητική πράξη παραδεκτώσ προσβαλλόμενη με αίτηση ακυρώσεως, διότι επήγετο μεταβολή στο νομικό κόσμο, αφού επέφερε τη δυσμενή για τους αιτούντες συνέπεια της, δυνάμει των προβλέψεων του νόμου και των εγκριθέντων με αυτόν περιβαλλοντικών όρων, συνεχίσεως της εκτελέσεως του συνόλου του επίμαχου έργου της εκτροπής. Περαιτέρω, αφού ελήφθη υπ' όψιν ότι το εγχείρημα της εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αχελώου, καίτοι αποτελείται από επιμέρους έργα, πάντως, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, σχεδιάστηκε και μελετήθηκε από τη Διοίκηση κατά τρόπο συνολικό και ενιαίο, κρίθηκε με την ίδια απόφαση ότι, παρά το γεγονός ότι η προσβαλλόμενη πράξη αναφέρεται σε τμήμα του επίμαχου έργου, ήτοι στο φράγμα της Συκιάς, εφ' όσον με αυτή καθίσταται δυνατή η εκτέλεση και λειτουργία του συνόλου του έργου της εκτροπής κατά τα ανεκτέλεστα τμήματά του, αντικείμενο της δίκης αποτελεί η νομιμότητα του ενιαίου έργου της εκτροπής του ποταμού Αχελώου.

Με βάση τα ανωτέρω, η Ολομέλεια έκρινε ότι ασκήθηκαν παραδεκτώσ οι συνεκδικασθείσες αιτήσεις ακυρώσεως, κατά την εξέταση δε των υποθέσεων στην ουσία τους κρίθηκε αναγκαία η διατύπωση προς το Δ.Ε.Κ. συγκεκριμένων προδικαστικών ερωτημάτων σχετικά με τη συμβατότητα των άρθρων 9 και 13 του ν. 3481/2006 με το κοινοτικό δίκαιο και δη με τις οδηγίες 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», 85/337/ΕΟΚ «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» ως τροποποιηθείσα ισχύει, 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» και 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας». Ειδικότερα, ένα εκ των διατυπωθέντων προδικαστικών ερωτημάτων αφορά στο εάν είναι επιτρεπτή με βάση τις διατάξεις της οδηγίας περί υδάτων η εκτροπή ύδατος από μία Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού σε άλλη και, σε καταφατική περίπτωση, εάν σκοπός της μεταφοράς μπορεί να είναι μόνο η κάλυψη αναγκών υδρεύσεως ή και άλλων αναγκών (άρδευση, παραγωγή ενέργειας), αφορά δηλαδή στο κατ' αρχήν επιτρεπτό του συνολικού έργου.

6. Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 1 και 95 του Συντάγματος, οι οποίες κατοχυρώνουν το δικαίωμα παροχής εννόμου προστασίας και το ένδικο βοήθημα της αιτήσεως ακυρώσεως αντιστοίχως, συνάγεται ότι ο κοινός νομοθέτης υποχρεούται να εξασφαλίζει την δυνατότητα εννόμου προστασίας έναντι των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών. Η προστασία αυτή, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, δεν αφορά μόνο στην οριστική επίλυση της ενδίκου διαφοράς, δηλαδή στην έκδοση οριστικής αποφάσεως επί του κυρίου ενδίκου βοηθήματος, αλλά περιλαμβάνει και την προσωρινή δικαστική προστασία, δηλαδή την λήψη του μέτρου, το οποίο κρίνεται κατάλληλο για να αποσοβηθεί η ματαίωση του σκοπού, για τον οποίο παρέχεται το ένδικο βοήθημα της αιτήσεως ακυρώσεως. Εξ άλλου, η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, η οποία αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, απορρέουσα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να εξασφαλίζουν την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από

το κοινοτικό δίκαιο, διατάσσοντας τα κατάλληλα προσωρινά μέτρα που θα διασφαλίσουν την πλήρη αποτελεσματικότητα της αποφάσεως του Δ.Ε.Κ. που πρόκειται να εκδοθεί επί διατυπωθέντων προδικαστικών ερωτημάτων σχετικά με την ύπαρξη των προβαλλομένων βάσει του κοινοτικού δικαίου δικαιωμάτων (βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 13.3.2007, C-432/2005, Unibet Ltd., της 11.1.2001, C-226/1999, Siples και της 19.6.1990, C- 213/1989, Factortame).

7. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η άμεση εκτέλεση των προσβαλλόμενων πράξεων και ρυθμίσεων θα έχει ως αποτέλεσμα α) να κλονισθεί ανεπανόρθωτα η φέρουσα ικανότητα του Αχελώου (αφού οι υδροταμιευτήρες της Μεσοχώρας και της Συκιάς κατασκευάζονται και θα λειτουργήσουν στον άνω ρου του ποταμού, δηλαδή στην κρίσιμη περιοχή, όπου τελούνται οι φυσικές διεργασίες εμπλουτισμού και ενδυνάμωσης του υδάτινου στοιχείου), β) να αλλάξει λόγω της δημιουργίας τεχνητών λιμνών το κλίμα από υποαλπικό σε λιμναίο με συνέπεια τη μείωση των χιονοπτώσεων και εν γένει την αλλαγή των ποσοτικών και ποιοτικών παραμέτρων που καθορίζουν το υδατικό δυναμικό του ποταμού με επιπτώσεις στο Δέλτα και τη Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, γ) να αλλοιωθεί ανεπανόρθωτα το κοιλαδικό και φαραγγιακό τοπίο της Νότιας Πίνδου σε στάσιμες υδάτινες επιφάνειες με έντονη πτώση της στάθμης και αντίστοιχη αποκάλυψη νεκρής ζώνης κατά τη θερινή περίοδο, δ) να υποβαθμισθεί η βιοποικιλότητα της Πίνδου, ε) να εκλείψει ολόκληρος ο οικισμός της Μεσοχώρας και τμήματα πολλών άλλων παρόχθιων οικισμών, στ) να αφανισθούν δάση και δασικές εκτάσεις επιφανείας 17.510 στρεμμάτων από την αποψίλωση που θα διενεργηθεί για την πλήρωση των ταμιευτήρων και να προκληθούν έντονες επεμβάσεις στην κοίτη του ποταμού Αχελώου, ζ) να υποβαθμισθεί το Μνημείο του Μοναστηρίου του Αγίου Γεωργίου Μυροφύλλου Τρικάλων και η) να αφανισθεί πλήθος άλλων πολιτιστικών αγαθών.

8. Επειδή, οι και ήδη παρεμβαίνοντες στην κύρια δίκη με τα υπομνήματά τους ζητούν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως, προβάλλοντας ότι η πρώτη προσβαλλόμενη στερείται εκτελεστότητας ή, εν πάση περιπτώσει έχει εκτελεσθεί, ότι το αιτούν Ιδρυμα στερείται εννόμου συμφέροντος καθ' όσον δεν υφίσταται βλάβη από τις προσβαλλόμενες πράξεις, ότι, εν πάση περιπτώσει, η βλάβη της οποίας γίνεται επίκληση προκαλείται από το νόμο και συγκεκριμένα από το άρθρο 13 παρ. 4 του ν. 3481/2006 και ότι, πάντως, εφ' όσον η προσβαλλόμενη πράξη αφορά στο φράγμα της Συκιάς η τυχόν χορηγούμενη αναστολή θα πρέπει να περιορισθεί μόνο στο τμήμα αυτό. Οπως, όμως, αναφέρθηκε πιο πάνω, με την απόφαση 3053/2009 της Ολομελείας του Δικαστηρίου, οι συνεκδικασθείσες αιτήσεις ακυρώσεως, μεταξύ των οποίων και αυτή που ασκήθηκε από το αιτούν Ιδρυμα, κρίθηκαν παραδεκτές τόσο από απόψεως εννόμου συμφέροντος όσο και από απόψεως εκτελεστότητας της πράξης, η οποία, παρ' όλο που αφορά στο φράγμα της Συκιάς είχε, κατά τα κριθέντα, ως έννομη συνέπεια τη συνέχιση των εργασιών στο σύνολο του έργου της εκτροπής κατά το ανεκτέλεστο μέρος του. Κατόπιν αυτού, όλα τα ανωτέρω περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη έχουν προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό κατά τρόπο ώστε η βλάβη που επικαλείται το αιτούν να έχει ήδη επέλθει. Ειδικότερα, το Δημόσιο ισχυρίζεται ότι η συνέχιση των εργασιών στα τμήματα του έργου που βρίσκονται σε εξέλιξη, ήτοι στο φράγμα της Συκιάς και στη σήραγγα εκτροπής, ουδεμία δυσμενή επίπτωση θα έχει στο

περιβάλλον, αφού στο μεν πρώτο έχουν ολοκληρωθεί κατά 95% οι εκσκαφές και απομένει μόνο η ανέγερση του φράγματος στην κοίτη του ποταμού, η οποία θα απορροφήσει τα υλικά εκσκαφών που έχουν εναποτεθεί στην κοίτη, ενώ το δεύτερο είναι έργο στήριξης των πρανών της ήδη διανοιγμένης σήραγγας αναγκαίο για την ευστάθειά της που επιβάλλεται να ολοκληρωθεί ώστε να αποφευχθεί η κατάρρευση των τοιχωμάτων της, γεγονός που θα αυξήσει το κόστος αποκατάστασής της σε περίπτωση απορρίψεως της αιτήσεως ακυρώσεως. Ακόμη, το Δημόσιο προβάλλει ότι ενδεχόμενη χορήγηση της αιτούμενης αναστολής και διακοπή των εργασιών της εν εξελίξει εργολαβίας κατασκευής του φράγματος της Συκιάς θα επιφέρει δυσμενείς οικονομικές συνέπειες σε βάρος του Δημοσίου λόγω διάλυσης της σύμβασης ανερχόμενες περίπου στο ένα (1) εκ. ευρώ. Τέλος, με τα κατατεθέντα υπομνήματά τους τόσο η Δ.Ε.Η. Α.Ε. όσο και το Δημόσιο ζητούν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως κατά το μέρος που με αυτή ζητείται η μη λειτουργία του ήδη κατασκευασθέντος φράγματος της Μεσοχώρας, διότι το έργο αυτό θα συμβάλει σημαντικά στην παραγωγή πράσινης ενέργειας, ενώ, κατά τους ισχυρισμούς της Δ.Ε.Η., μπορεί να αυτονομηθεί από τα λοιπά έργα της εκτροπής.

9. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το συνολικό έργο της εκτροπής περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους έργα: α) φράγμα, ταμιευτήρα και υδροηλεκτρικό σταθμό στην περιοχή Μεσοχώρας Νομού Τρικάλων, β) σήραγγα μήκους

7.400 μέτρων από Μεσοχώρα έως την περιοχή Γλύστρας και υδροηλεκτρικό σταθμό Γλύστρας, γ) φράγμα, ταμιευτήρα και υδροηλεκτρικό σταθμό στην περιοχή Συκιάς, σε θέση που εμπίπτει στις περιφέρειες των Νομών Αρτας και Καρδίτσας, δ) σήραγγα εκτροπής του ρου του ποταμού προς τη Θεσσαλία μήκους 17.400 μέτρων και υδροηλεκτρικό σταθμό στην έξοδο της σήραγγας και ε) αναρρυθμιστική δεξαμενή και υδροηλεκτρικό σταθμό στην περιοχή Μαυρομματίου Νομού Καρδίτσας.

Από τα έργα αυτά, το υποέργο της Μεσοχώρας έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Το υποέργο του φράγματος της Συκιάς έχει προχωρήσει σημαντικά, υπολείπεται όμως σημαντικό μέρος εργασιών για την ολοκλήρωσή του. Όπως δε προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. το με αρ. πρωτ. 3421/Κ.Ε.1900.Γ/20.11.2009 έγγραφο απόψεων της Ε.Υ.Δ.Ε./Ο.Σ.Υ.Ε. προς το Δικαστήριο), οι εργασίες αυτές περιλαμβάνουν περαιτέρω εκσκαφές, αλλά και επεμβάσεις στην κοίτη του ποταμού Αχελώου για τη θεμελίωση του πυρήνα του φράγματος. Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει ότι στο υποέργο της σήραγγας εκτροπής έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες διάνοιξης και υπολείπονται οι εργασίες επένδυσης με σκυρόδεμα, ενώ τα λοιπά υποέργα δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι μεγάλο τμήμα του έργου της εκτροπής είναι ακόμη ανεκτέλεστο, η δε συνέχιση των εργασιών και τυχόν λειτουργία των κατασκευασθέντων επιμέρους έργων θα επιφέρει περαιτέρω επιδείνωση του φυσικού περιβάλλοντος, δηλαδή περαιτέρω αλλοίωση της μορφής του τοπίου, κλονισμό του ποταμίου και των παραποταμίων οικοσυστημάτων του Αχελώου και επιβάρυνση του υδατικού δυναμικού του ποταμού, μη δυνάμενη να επανορθωθεί σε περίπτωση ευδοκίμησής της αιτήσεως ακυρώσεως. Εξ άλλου, το γεγονός ότι το φράγμα της Μεσοχώρας έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, δεν θα μπορούσε να οδηγήσει στην απόρριψη, κατά το μέρος αυτό, της κρινομένης αιτήσεως, ώστε να επιτραπεί η πλήρωση του ταμιευτήρα και η λειτουργία του σχετικού υδροηλεκτρικού έργου, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το έργο αυτό αποτελεί μέρος του ενιαίου εγχειρήματος της μερικής εκτροπής και έχει σχεδιασθεί και μελετηθεί από τη Διοίκηση διαχρονικά ως

τέτοιο, η δε Επιτροπή Αναστολών δεν θα μπορούσε, καθ' υποκατάσταση του έργου της Διοίκησης, να το αυτονομήσει και να επιτρέψει την ολοκλήρωση και λειτουργία του αυτοτελώς.

Πέραν όμως αυτού, η αναγκαία για τη λειτουργία του υδρηνλεκτρικού έργου πλήρωση του ταμιευτήρα θα έχει ως συνέπεια την κατάκλυση μεγάλου μέρους του οικισμού της Μεσοχώρας, ήτοι βλάβης η οποία δεν δύναται να επανορθωθεί σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως. Για το λόγο αυτό και κατόπιν σταθμίσεως των λόγων δημοσίου συμφέροντος και της οικονομικής βλάβης που επικαλείται το Δημόσιο και η Δ.Ε.Η. από τη διακοπή των εργασιών και του γεγονότος ότι η συνέχιση των εργασιών στις εν εξελίξει εργολαβίες θα καταστήσει έτι δυσχερέστερη και οικονομικά πιο δαπανηρή την επαναφορά του χώρου στην προτέρα κατάσταση σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως, η Επιτροπή κρίνει ότι η υπό κρίση αίτηση θα πρέπει να γίνει δεκτή και να διαταχθούν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 52 του π.δ/τος 18/1989 (Α` 8), μέχρις εκδόσεως οριστικής αποφάσεως επί της αιτήσεως ακυρώσεως, ως πρόσφορα μέτρα: α) η άμεση διακοπή όλων των εργασιών που διενεργούνται και αποσκοπούν, αμέσως ή εμμέσως, στην κατασκευή του έργου της εκτροπής, καθώς και η αποχή από κάθε υλική ενέργεια που κατατείνει στην ολοκλήρωση και λειτουργία των έργων που συνδέονται με το επίμαχο εγχείρημα της εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού και β) η μη λειτουργία όσων εκ των έργων χρήσης και αξιοποίησης υδάτων έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

Δια ταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Διατάσσει τα κατά το σκεπτικό αναφερόμενα μέτρα.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου και

Επιβάλλει στο Ελληνικό Δημόσιο και στους παρεμβαίνοντες να καταβάλουν συμμετρως στο αιτούν το ποσό των επτακοσίων (700) ευρώ ως δικαστική δαπάνη.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 7 και 11 Ιανουαρίου 2010 και στις 4 Φεβρουαρίου 2010 και εκδόθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2010.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Π. Πικραμμένος

Ε. Κουμεντέρη

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν

όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ε.Φ.